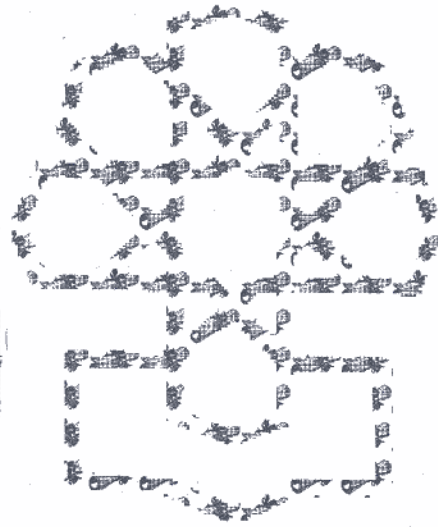

گزارش کارشناسی پیرامون
اصلاح قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در
مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته
امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی
شماره: ۷۵۶۸
تاریخ: ۷۴/۱۰/۲۹

معاونت پژوهشی
فروردین ۱۳۷۵

کار: دفتر بررسی‌های حقوقی

کد گزارش: ۲۰۰۱۲۹۴

اصلاح قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع
قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی
(ره) از پرداخت هزینه دادرسی

عنوان طرح

شماره ترتیب چاپ: ۱۸۶۵
شماره چاپ سابقه: —
شماره دفتر ثبت: ۵۹۲
تاریخ چاپ: ۱۳۷۴/۱۲/۲۰
کمیسیون اصلی: ۱- امور قضایی و حقوقی ۲- امور اقتصاد و دارایی
و تعاون ۳- نهادهای انقلاب

مشخصات طرح

درباره لایحه اصلاح قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی

کد گزارش: ۲۰۰۱۲۹۴

مقدمه

هدف از تقدیم لایحه

با توجه به موقعیت همگون شرکتهای بیمه و سایر شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی در مقایسه با دستگاههای برخوردار از مزایا و تسهیلات موضوع قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی مصوب ۱۳۷۴ که عبارتند از بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد پانزده خرداد، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، ستاد رسیدگی به امور آزادگان، شهرداریها و بانکها و دانشگاههای غیردولتی، طرح حاضر به منظور بهره‌مند شدن شرکتهای بیمه و سایر شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی از تسهیلات قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و ... ارائه گردیده است.

سابقه قانونگذاری

سابق بر این، قوانین و مقرراتی در خصوص جواز معرفی نماینده قضایی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و بعضی دستگاهها در مراجع قضایی تصویب گردیده که ذیلاً به آنها اشاره می‌شود.

الف- فراز نخست تبصره ۱۸ اضافه شده به قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور مصوب ۱۳۴۸/۳/۲۵ اشعار می‌دارد:

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت می‌توانند علاوه بر استفاده از وکلای دادگستری برای دفاع و تعقیب دعای مربوط از کارمندان رسمی خود با داشتن یکی از شرایط ذیل به عنوان نماینده قضایی استفاده نمایند.

۱- دارا بودن لیسانس در رشته حقوق با دو سال سابقه کارآموزی در دفاتر حقوقی وزارتخانه و یا مؤسسات وابسته به دولت.

۲- داشتن حداقل پنجسال سابقه تعقیب دعای دولت در مراجع قضایی یا داشتن دو سال سابقه قضاوت و یا وکالت دادگستری به شرط عدم محرومیت از اشتغال به قضاوت یا وکالت. تشخیص احراز شرایط فوق‌الذکر با وزارتخانه یا مؤسسه مربوط خواهد بود.

ب- قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی در این رابطه بیان می‌دارد:

«ماده واحده - به موجب این قانون بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد پانزده خرداد، کمیته امداد امام خمینی (ره) بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، ستاد رسیدگی به امور آزادگان، شهرداریها و بانکها و دانشگاههای غیردولتی می توانند نماینده حقوقی خود را جهت طرح دعوا یا دفاع از دعاوی مربوط در مراجع قضایی معرفی نمایند.

تبصره - بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی معاف خواهند بود».

طرح موضوع

با عنایت به سوابق تاریخی و اهداف ارائه لایحه حاضر، جای طرح این سؤال است که آیا با در نظر گرفتن قوانین و مقررات جاری تصویب لایحه پیشنهادی به کیفیت ارائه شده ضرورتی دارد یا خیر؟

اظهار نظر کارشناسی

۱- در نظام حقوقی ایران به موجب اصل سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی «دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می تواند به منظور دادخواهی به دادگاههای صالح رجوع نماید...» بنابراین تمامی اشخاص می توانند به منظور استیفای حقوق خود و تعیین تکالیف مقابل آن به مراجع ذیصلاح قضایی مراجعه نمایند.

لیکن این حق مقید به اشخاص خاص گردیده و کسانی می توانند این حق را اعمال نمایند که در حق مزبور ذی نفع بوده باشند. ماده ۲ قانون آیین دادرسی مدنی در این باب اشعار می دارد: «هیچ دادگاهی نمی تواند به دعوایی رسیدگی کند مگر اینکه شخص یا اشخاص ذی نفع رسیدگی به دعوی را مطابق مقررات قانون درخواست نموده باشند». به هر حال نظر به اینکه گاه اشخاص به دلیل عدم توانایی و اطلاع از قوانین و مقررات پیچیده قضایی و گاه به دلیل عدم امکان حضور در محکمه و گاه به موجب سایر معاذیر، از حضور در مراجع قضایی امتناع می نمایند، لذا به موجب قوانین و مقررات جاری اشخاص می توانند برای دادخواهی و دفاع از دعاوی که بر علیه ایشان اقامه گردیده است برای خود وکیل انتخاب نمایند.

در تأیید این مطلب اصل سی و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران عنوان می دارد: «در همه دادگاهها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب نمایند و اگر توانایی انتخاب وکیل نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد». آنچه شایان توجه است اینکه منظور از وکیل موضوع اصل سی و پنجم قانون اساسی، اشخاصی هستند که دارای پروانه وکالت دادگستری بوده و به موجب قوانین و مقررات موجود مجاز به شرکت در مراجع قضایی و دفاع از حقوق موکلین می باشند و این مطلب به راحتی از جمع ماده ۵۹ قانون آیین دادرسی مدنی و ماده ۷ قانون لایحه استقلال قانون وکلای دادگستری مصوب ۳۳/۱۲/۵ مجلسین شورای ملی و سنا، استنباط می شود، بدین توضیح که ماده ۵۹ قانون آیین دادرسی مدنی با انشای این مطلب که «وکلائی متداعیین باید دارای شرایطی باشند که به موجب قانون برای آنها مقرر است»، شرایطی را که به موجب قوانین و مقررات جاری احصا گردیده است برای وکلای دعاوی لازم و ضروری اعلام می دارد و ماده ۷ قانون لایحه استقلال قانون وکلای دادگستری شرایط لازم را احصا نموده است. ماده

مزبور اشعار می‌دارد: «از تاریخ اجرای این قانون فقط به کسانی پروانه وکالت داده می‌شود که از دانشکده‌های حقوق داخله یا خارجه دارای دانشنامه لیسانس باشند، اشخاص مزبور پس از اخذ پروانه وکالت مکلف هستند لااقل یکسال به کارآموزی اشتغال ورزند. پس از اختبار و قبول آنان پروانه وکالت پایه یک داده می‌شود». بنابراین با توجه به مراتب گفته شده و اصول حاکم بر قوانین ایران می‌توان گفت که به منظور اقامه دعوی و دفاع و تعقیب دعاوی مطروحه اصل بر این است که کلیه اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی توسط مدیرعامل یا اشخاص دارای حق امضا می‌بایست اصالتاً در مراجع قضایی شرکت نموده و یا از طریق تفویض وکالت به وکلای دادگستری مبادرت به این امر بنمایند.

با این حال به موجب تبصره ۱۸ قانون الحاق دو تبصره به قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور مصوب ۱۳۴۸/۳/۲۵ استثنائاً با در نظر گرفتن مصالح و لحاظ پاره‌ای ویژگی‌های وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت، به دستگاههای اجرایی مزبور اجازه داده شد که علاوه بر حق استفاده از وکلای دادگستری برای دفاع و تعقیب دعاوی مربوط (موضوع تصویب‌نامه اجازه انعقاد قرار داد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی با وکلای دادگستری جهت اقامه یا تعقیب یا دفاع دعاوی مصوب ۴۵/۷/۳۰ هیأت وزیران) از کارمندان رسمی خود تحت شرایط مندرج در متن همان تبصره به عنوان نماینده قضایی استفاده نمایند. شرایط نمایندگان قضایی موضوع تبصره مورد بحث عبارت است از یکی از دو مورد ذیل:

«۱- دارا بودن لیسانس در رشته حقوق با دو سال سابقه کارآموزی در دفاتر حقوقی وزارتخانه‌ها و یا مؤسسات وابسته به دولت.

۲- داشتن حداقل پنجسال سابقه تعقیب دعاوی دولت در مراجع قضایی یا داشتن دو سال سابقه قضاوت و یا وکالت دادگستری به شرط عدم محرومیت از اشتغال به قضاوت یا وکالت». و تشخیص احراز شرایط فوق‌الذکر نیز به وزارتخانه یا مؤسسه مربوطه محول گردید.

متعاقباً پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز ماده واحده‌ای تحت عنوان قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که با تصویب آن، دایره شمول استثنای ایجاد شده به موجب تبصره ۱۸ اضافه شده به قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور مصوب ۴۸/۳/۲۵ گسترش یافت. متن ماده واحده مذکور چنین است:

«ماده واحده- به موجب این قانون بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد پانزده خرداد، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، ستاد رسیدگی به امور آزادگان شهرداریها و بانکها و دانشگاههای غیردولتی می‌توانند نماینده حقوقی خود را جهت طرح دعوا یا دفاع از دعاوی مربوط در مراجع قضایی معرفی نمایند».

بنابراین طبق قانون علاوه بر تمامی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت، نهادهای هشتگانه مندرج در متن ماده واحده فوق‌الاشاره نیز مجاز به معرفی و اعزام نماینده قضایی به مراجع قضایی گردیده‌اند.

بدین ترتیب اگرچه ماده واحده مزبور از بعضی جهات امتیازاتی را برای دستگاههای هشتگانه مطرح در متن آن (از جمله تقلیل بار مالی ناشی از قراردادهای انعقاد وکالت با وکلای دادگستری) به ارمغان آورده است لیکن از سوی دیگر اولاً از آنجا که در متن قانون برخلاف تبصره ۱۸ اضافه شده به قانون متمم بودجه

سال ۴۷ کل کشور، شرایطی برای نماینده حقوقی پیش‌بینی نگردیده است، ممکن بود دستگاههای مزبور از افرادی به عنوان نماینده قضایی استفاده نمایند که توان علمی و تجربه کافی برای دفاع و تعقیب دعای مطروحه را نداشته و بعضاً موجب عدم توفیق دستگاه مربوطه در محاکم گردند، ثانیاً همانگونه که فوقاً نیز بیان گردید تبصره ۱۸ اضافه شده به قانون بودجه سال ۴۷ کل کشور موردی استثنایی است و گسترش دامنه استثنا به حدی که حدود اصول حاکم بر قوانین جاری کشور را تحدید نماید معقول و منطقی نمی‌نمود. به هر حال، علی‌رغم ایرادات وارد بر تصویب قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی، لایحه حاضر در نظر دارد با اضافه نمودن شرکتهای بیمه و سایر شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به متن ماده واحده مرقوم، دامنه شمول آن را مجدداً گسترش داده و آن را اصلاح نماید که در این خصوص مراتب ذیل شایان توجه است:

اولاً- با تصویب لایحه قانونی ملی شدن مؤسسه بیمه و مؤسسات اعتباری در سال ۱۳۵۸، کلیه شرکتهای بیمه و مؤسسات اعتباری، دولتی قلمداد شده و در خصوص اعزام نماینده حقوقی به مراجع قضایی مشمول تبصره ۱۸ اضافه شده به قانون متمم بودجه سال ۴۷ کل کشور مصوب ۴۸/۳/۲۵ قرار گرفته و به نظر می‌رسد با رعایت شرایط مندرج در متن تبصره مزبور مجاز به معرفی اینگونه نمایندگان به مراجع قضایی قلمداد می‌شوند و بر این اساس نیازی به ذکر مجدد آن در لایحه حاضر نبوده و درج آن در مفاد لایحه مورد بحث تحصیل حاصل است.

ثانیاً- «سایر شرکتهای دولتی» نیز که لایحه حاضر در نظر دارد به ماده واحده استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی اضافه نماید وضعیت مشابه شرکتهای بیمه که در بند فوق بیان گردیده دارند. زیرا به موجب ماده ۴ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب اول شهریورماه سال ۱۳۶۶ که اشعار می‌دارد:

«شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد شود یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و به عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری شرکتهای دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکتهای دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

تبصره - شرکتهایی که از طریق مضاربه و مزارعه و امثال اینها به منظور به کار انداختن سپرده‌های اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه ایجاد شده یا می‌شوند از نظر این قانون شرکت دولتی شناخته نمی‌شود».

اینگونه شرکتهای جزء مؤسسات دولتی و وابسته به دولت تلقی شده و مشمول مقررات مندرج در تبصره ۱۸ اضافه شده به قانون بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور می‌گردند و بر اساس تبصره مزبور با رعایت شرایط مندرج در آن مجازند تا در مراجع قضایی به منظور دفاع و تعقیب دعای مطروحه نماینده حقوقی معرفی نمایند. بنابراین نیازی به تصریح عبارت «و سایر شرکتهای دولتی» در متن لایحه حاضر به چشم نمی‌خورد.

ثالثاً- لایحه حاضر همچنین در نظر دارد با تصریح عنوان کلی مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و اضافه نمودن آن به قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی،

تمامی این‌گونه مؤسسات و نهادها را از تسهیلات قانون مزبور بهره‌مند سازد. در حالی که از یک سو تعدادی از این‌گونه مؤسسات و نهادها (از جمله بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد ۱۵ خرداد، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، شهرداریها) صراحتاً در متن قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی، ذکر گردیده که به نظر می‌رسد نیازی به تصویب مجدد نباشد و به موجب قانون مزبور مجاز به استفاده از تسهیلات معرفی نماینده حقوقی در مراجع قضایی می‌باشند. از سوی دیگر بر اساس ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۶۶/۶/۱ مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، واحد سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون به منظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی دارد، تشکیل شده و یا می‌شوند. و به شرح تبصره ذیل ماده مزبور اعلام فهرست این قبیل مؤسسات و نهادها به پیشنهاد دولت و تصویب مجلس شورای اسلامی محول گردیده است.

متعاقباً در اجرای تبصره مذکور ماده واحده‌ای تحت عنوان قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که عناوین این‌گونه مؤسسات و نهادها را احصا نموده است. قانون مورد نظر اشعار می‌دارد:

«ماده واحده - واحدهای سازمانی مشروحه زیر و مؤسسات وابسته به آنها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ می‌باشد.

۱ - شهرداریها و شرکتهای تابعه آن مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام و سرمایه آنها متعلق به

شهرداریها باشد

۲ - بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی

۳ - هلال احمر

۴ - کمیته امداد امام خمینی (ره)

۵ - بنیاد شهید انقلاب اسلامی

۶ - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

۷ - کمیته ملی المپیک ایران

۸ - بنیاد ۱۵ خرداد

۹ - سازمان تبلیغات اسلامی

۱۰ - سازمان تأمین اجتماعی

تبصره ۱ - مؤسسه وابسته از نظر این قانون واحد سازمان مشخصی است که به صورتی غیر از شرکت و برای مقاصد غیر تجاری و غیرانتفاعی توسط یک یا چند مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی تأسیس و اداره می‌شود و به نحوی مالکیت آن متعلق به یک یا چند مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی باشد.

تبصره ۲ - اجرای قانون در مورد مؤسسات و نهادهای عمومی که تحت نظر مقام ولایت فقیه هستند با اذن معظم له خواهد بود.»

به نظر می‌رسد با توجه به مفاد تبصره ذیل ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور و تفسیر آن، که اجازه داده است به پیشنهاد دولت و تصویب مجلس شورای اسلامی تعداد فهرست این‌گونه مؤسسات و نهادها افزایش یابد و نیز با عنایت به اینکه مستثنی شدن واحدهای مذکور از شمول مقررات عمومی موجب شده است که مؤسسات و نهادها اقبال زیادی برای پیوستن به صف نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع

تبصره ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۶۶ مجلس شورای اسلامی داشته باشند، پیش‌بینی می‌شود که تعداد این‌گونه مؤسسات و نهادها رو به تزاید باشد، لذا نظر به اینکه لایحه پیشنهادی در مقام اصلاح قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و... همانند قانون مورد اصلاح به صورت استثنایی بر اصل (اقامه و تعقیب دعوی علی‌الرأس اصیل و تفویض وکالت به وکلای دادگستری) وارد گردیده است و اینکه بر اساس اصول کلی حقوقی موارد استثنا نیاز به تصریح دارد تا دامنه شمول آن تحدید شده و کلیت اصول را خدشه‌دار ننماید، علی‌هذا منطقی به نظر می‌رسد که عبارت کلی «سازمانها و نهادهای عمومی غیردولتی» از متن لایحه پیشنهادی حذف و به جای آن، آن دسته از سازمانها و نهادهای دهگانه موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۷۳/۴/۱۹ مجلس شورای اسلامی که عنوان آنها در متن قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و... ذکر نگردیده است و عبارتند از: هلال احمر، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، کمیته ملی المپیک ایران، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان تأمین اجتماعی، قید گردد.

۲- همانگونه که مشروحاً در بحث سابقه قانون‌نگذاری بیان گردید سابقاً در موارد مشابه که قانون‌گذار جواز معرفی نماینده قضایی به مراجع قضایی را صادر نموده شرایط خاصی را برای نمایندگان قضایی پیش‌بینی نموده است از جمله تبصره ۱۸ اضافه شده به قانون متمم بودجه سال ۴۷ کل کشور مصوب ۴۸/۳/۲۵ که دارا بودن لیسانس در رشته حقوق با دو سال سابقه کارآموزی در دفاتر حقوقی وزارتخانه و یا مؤسسات وابسته به دولت را در بند یک و داشتن حداقل پنج‌سال سابقه تعقیب دعاوی دولت در مراجع قضایی یا داشتن دو سال سابقه قضاوت و یا وکالت دادگستری به شرط عدم محرومیت از اشتغال به قضاوت یا وکالت را در بند دوم تصریح نموده است، در حالی که چه در قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و چه در لایحه پیشنهادی هیچگونه قید و شرطی برای نمایندگان حقوقی معرفی شده به مراجع قضایی جهت تعقیب دعاوی مطروحه پیش‌بینی نگردیده که به نظر می‌رسد تالی فاسدهای بسیاری را به دنبال خواهد داشت بدین توضیح که اگرچه لایحه حاضر و همچنین قانون مورد اصلاح در نظر دارد تا تسهیلاتی را برای مؤسسات و نهادهای موضوع آن در پناه معافیت این‌گونه سازمانها از قواعد و مقررات عمومی تأمین نمایند و در نهایت به دنبال حفظ منافع این‌گونه سازمانها می‌باشند لیکن عدم درج شرایط لازم و ضروری برای نمایندگان حقوقی موضوع این قوانین موجب آن خواهد شد که هیچ نظارت قانونی و ضابطه مشخصی که نشان‌دهنده توان علمی و تجربه کافی مشارالیه در خصوص حل و فصل دعاوی در مراجع قضایی باشد وجود نداشته تا در اعزام نمایندگان حقوقی مربوطه لحاظ گردیده و با نظارت و تصویب سازمان مربوطه به انجام برسد و این امر نهایتاً منجر به آن خواهد شد که عملاً افرادی که از لحاظ علمی و عملی فاقد صلاحیت لازم باشند به مراجع قضایی معرفی شده و به واسطه نداشتن توان علمی و تجربه کافی، نتیجه پرونده‌ها را بر علیه سازمان و نهاد مربوطه تغییر دهند. لذا ضروری می‌نماید که ضوابط و مقررات خاصی در خصوص شرایط نمایندگان حقوقی به متن لایحه حاضر اضافه شده و خلساً قانونی حاضر در این خصوص را رفع نمایند.

۱- عبارت «و شرکتهای بیمه و سایر شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی» از متن لایحه حاضر حذف و به جای آن، نام آن عده از مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی دهگانه موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی مصوب ۷۳/۴/۱۹ که نامشان در قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و... درج نگردیده است و عبارتند از: هلال احمر- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - کمیته المپیک ایران - سازمان تبلیغات اسلامی - سازمان تأمین اجتماعی - قید گردد و متن ماده واحده پیشنهادی به شرح ذیل اصلاح شود.

«ماده واحده - در متن ماده واحده قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی عبارت «و هلال احمر و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و کمیته ملی المپیک ایران و سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان تأمین اجتماعی» بعد از عبارت «دانشگاههای غیر دولتی» افزوده می شود.

تبصره - شرایط ذیل برای نمایندگان حقوقی موضوع این قانون ضروری است:
 ۱- دارا بودن لیسانس در رشته حقوق با دو سال سابقه کارآموزی در دفاتر حقوقی وزارتخانه و یا مؤسسات وابسته به دولت.

۲- داشتن حداقل پنجسال سابقه تعقیب دعاوی دولت در مراجع قضایی یا داشتن دو سال سابقه قضاوت و یا وکالت دادگستری به شرط عدم محرومیت از اشتغال به قضاوت یا وکالت.
 تشخیص احراز شرایط فوق الذکر با مؤسسه یا نهاد مربوطه خواهد بود.»